

TASAVVUF SOHBETLERİ

EYVAH ÇEŞİTLERİ

ŞEMSETTİN KESER

İnsan üç çeşit eyvah der.
Günlük eyvah, Yıllık eyvah, ömürlük eyvah..

Günlük eyvah ; hanım mutfakta yemeği yakar, eyvah dersiniz.

Senelik eyvah; elbise diktirirsiniz dar olur, sıkar, eyvah dersiniz. Eskiyeceye kadar giyersiniz.

Ömürlük eyvah; Ev yaptırırsınız, gönlünüze göre olmaz, her girip çıkışta eyvah dersiniz.

Bunların hepsi fani hayata dair eyvahlardır. Aklımıza fani olan eyvahlar gelir ama ebedi eyvah aklımıza gelmez. Ehli cennetin de eyvah olacakmış. Biz niçin daha fazla kulluk edemedik diye eyvah ederlermiş. Çünkü daha fazla kulluk yapabilenin cennetteki mevkisi farklı olurmuş.

Yolculuk Bir Mihenk'tir.

Yolculuk meşakkat demektir. Bu güç seferler sırasında, insanın ahlakı ve iç yüzü tamamen meydana çıkar. Yolculuk insanın mihengi olur. İnsan bahil, cimri midir, sahiv cömert midir? Nefsini seviyor, kardeşini mi seviyor ; fedakâr mı bencil mi? Masraf çıkınca "benden olsun yahu, rica ederim" mi diyor yoksa yan mı çiziyor.

Hz. Ömer efendimizin hilafeti sırasında Mahkemeye gelen bir sahabenin davası var. Hz. Ömer bu zattan , onu tanıyan iki şahit getirmesini istiyor. Sahabe iki kişi geliyor. Hazret-i Ömer onlara soruyor:

"Bu kardeşinizi nasıl bilirsiniz?"

"İyi biliriz efendim"

"Peki kendisiyle yolculuk yaptınız mı? ."Hayır"

"Komşuluk ettiniz mi?"
"Hayır".

Para işi, ticaret yaptınız mı?".
"Hayır" deyince "Yolculuk, komşuluk, para ve menfaat işleri insanın ayar taşıdır, Mihengidir. Ahlakını, iç yüzünü , asıl değerini ortaya çıkartır...Peki , nasıl onun için iyidir deyiverdiniz?"!

"Efendim , kendisini her zaman mescitte görüyoruz da ondan" deyince Halife: "Evet, mescide gelmek, insanın vazifelerinden bir tanesidir. Çok güzel bir adettir. Sünnete ittibadır. İyidir, hoştur. Ama şu var ki , mescide girmek parayla değildir.. Cenab-ı Peygamber buyurmuştur:" ED-DİNÜ EL-MUAMELE. Din tatbikattır, onun bütün emir ve yasaklarını hayata tatbik etmektir. Asıl olan hayattaki davranışların, doğru , adil ve ahlaklı olmasıdır. Bunun için yolculuk, komşuluk ve para işleri, Müslüman'ın doğruluğunun ölçüsüdür.

Tasavvuf ve Medrese

Nakşibendi meşayihından her hareketini Peygamber-i Zîşan efendimizin hareketine uygun tatbik etmeye çalışan büyük bir alim zata sormuşlar: "Efendi hazretleri, ulema ile mutasavvıf arasındaki gerginliğin sebebi nedir?" Hazret cevap vermiş;

Ulema, Resulü Ekrem Efendimizin ilmine, mutasavvıf de Peygamberin (SAV) ameline varis olmuştur. Bu sebepten ki Resulullah Efendimizin hem ilmine hem ameline varis olan bir zata "Zülcenahayn" yani

iki kanatlı deniyor...Binaenaleyh tarikat, ruhsatlarla değil , azimetlerle amel edip, ahlakı peygamberi ile ahlaklanarak , bütün manevi hastalıklardan temizlenip . Cenab-ı Hakk'ın rızasında fani olmaktır. Bu durumda olanlar tarikattan maksut ve matlup olan gayeye erişmiştir. Tarikat şariat dairesi içinde bir dairedir. Tarikatten düşen şeraite düşer. Şeriattan düşen ebedi hüsranda kalır.

Ladikli Hacı Ahmet Efendinin Selamı

Ali Ulvi Kurucu Efendi hatıralarında nakleder: Medine'de gizlilerden Şih Ziyaeddin Efendi denilen bir zat varmış. Ancak bu zatı geç tanıyabildik. Evinden çıkmazdı, yaşlıydı, münzeviydi. Cumalara giderdi. Pakistanlı idi. Kendisinin varlığından haberdar oluşumuza bir hadise oldu:

1947 yılında ilk Türk hacılarına mücade verilince Konya'dan bir Zat Medine'ye geldi. "Ladikli Ahmet Ağa , Şih Ziyaeddin Efendi'ye selam gönderdi" dedi. Ladikli hazretlerinin gıyabında selam gönderdiği Ziyaeddin Efendi kimdi? O günlerde Medine'de Türkiye'den gelmiş bir kitapçılık yapan Ziyaeddin Efendi denilen birisi vardı. Konya'dan selamı getiren kimseyi aldım, kitapçı Ziyaeddin Efendi'ye götürdüm. Ladikli'nin selamını ilettili. Kitapçı selamı aldı ancak Ladikli Ahmet Ağa'yı tanıyamadı. Bize sordu "Ladikli Hacca geldi mi?" Biz dedik ki gelmedi. Kitapçı; "acaba beni nereden tanır "diye tereddüt etti. Keşfi açık ve kerameti bilinen Ladikli Ahmet Ağa'nın görmediği bu zata selam göndermesi bize garip geldi.

Acaba kitapçı gizli bir evliya mıydı da biz bilemedik diye düşündük. Saatçi Osman efendi bile hayret etti: "Birader, dedi, bu maneviyat alemin biliniyor. Nerede amcanız gibi olacağız her gördüğümüz sakallıyı Hızır sanacağız dedi. Bu merak içinde Hacdan geri dönenlere tembih ettik"

Ladikli Ahmet efendinin selam gönderdiği Şih Ziyaeddin kimdir?" diye. Haber saldıgım kişiler Ladikli Ahmet efendiyi bulup sormuşlar: "Nasıl bir Zat idi. Türk mü?" diye. Ladikli demiş ki "Hayır benim selam gönderdiğim zat Türk olmayacak. Ya Hindistanlı Ya Pakistanlı" demiş Bunun üzerine haberi götüren şahıs demiş ki :Efendim Medine'de olan Saatçi Osman Efendi, Fehmi Efendi, Ali Ulvi bu şahsı bilemediler deyince Ahmet Ağa baklayı ağzından çıkarmış:

"Şih Ziyaeddin ile manevi bir toplantıda tanışırız. Bu toplantıda , Ziyaeddin Efendi gelmiş halini arz etmişti;" Kendisinin kötürüm bir kızı varmış. Kıza annesi bakarmış. O da vefat etmiş. Kızın bakımı efendinin üzerine kalmış. "Sakat kızıma annesi bakıyordu. Eşime bu hizmet sana kafidir. Bu kızcağızın hizmetini görmem , benim rızamı alman için kafidir. Ömrümüz böyle geçerken hanım vefat etti. İkinci bir hanım alsam ona bakmaz. Bende bakamıyorum. Artık Rabbim ya şifasını versin ya cemaline kavuşursun. Kadere razıyım fakat her insanın bir gücü takati vardır. Ben kendimi bilen aciz bir insanım. kadere isyan edeceğim diye korkuyorum. Allah'ımızdan dileyin de beni bu azaptan ve hatadan kurtarsın.."

Ladiklinin bu haberi Medine'ye ulaşınca Saatçi Osman Efendi o şahsı hatırladı: "Yahu Şifa medresesinin sokağında Daraban Mahallesi'nde Kadiri Şeyhi Ziyaeddin Efendi var. Geçende kızı vefat etmişti. Cuma'dan cumaya dışarı çıkar. Ona bir gidelim" dedi gittik. Biz kendisine: "Efendi Ladikli Ahmet Ağa'nın size selamı var" deyince hemen: "Ah Ahmet Ağa! Ahmet Ağa! Ahmet Ağa ile hukukumuz eskidir dedi. Sır olarak konuşuyordu. "Ahmet Ağa berekettir. Kendisine benden de selam söyleyin. Allah onun da benim de İslam alemine ettiği dualarımızı kabul eylesin

. Duaları kabul ettirmek zorlaştı. Günah arttı. Kötülükler çoğaldı.. Emri bil maruf nehyi anil münker zorlaştı.

İnsanlar ağzından çıkanla ve gönlünde yaşattığı niyetlere me'cur olacak. Ancak gönül istiyor ki sadece gönülde temenni edenlerden olmasak da cemiyetlerde dağlar gibi taşlaşmış isyanların, inkarların izalesine gayret edebilsek .Fakat işimiz ancak gönüllerdeki dilekler ve dillerdeki dualara kaldı" dedi.

Gerçek Muhabbet Üç Şeyde Gizlidir

Gerçek muhabbet üç şeyde gizlidir:

Birincisi ; insanın sevdiğinin sözünü , başkalarının sözüne tercih etmesi.

İkincisi Allah'ın sevdiği meclislerde bulunmayı , başka meclislerde bulunmaya tercih etmesi.

Üçüncüsü , sevdiğinin rızasını kazanmayı başkasının rızasını kazanmaya tercih etmek.

Efendimiz SAV buyurmuştur; Öyle bir zaman gelecek ki insanlar beş şeyi unutup beş şeyi çok seveceklerdir;

Dünyayı sevip ahireti unutacaklardır

Dünya malını sevip ahiret hesabını unutacaklardır.

Halkı sevip Halik'ı unutacaklar

Günah olanı sevip tövbeyi unutacaklar

Sayları sevip kabri unutacaklar

Sukut

Peygamber efendimiz(sav) "rabbim bana sükutumun tefekkür olmasını emretti.ben de size tavsiye ederim" buyurmaktadır.

Hamuşanlık, Allah'a karşı , büyüklerimize karşı ve avama karşı

susmaktır. Akıllı insan, düşündüğü her şeyi söylemez fakat söylediği her şeyi düşünür.

Gerek yok her sözü laf ile beyana. Bir bakış bin söz eder, bakıştan anlayana."(Hz. Mevlâna)

Has Kullara Verilen Hikmet Avamdan Esirgenmiştir.

Allah Teala, has kullarına verdiği hikmetleri avam denilen halktan esirgemiştir.. Çünkü onlar, bu hikmete layık değiller. O halde hikmet hazinesini bulan hâkim, arif , onun değerini bilmeli, kalbinde saklamalı, canın dan aziz tutmalıdır. Kur'an da "Ey iman edenler! Karılarınız ve evlatlarınız düşmanlarınızdır. Onlardan sakının" buyrulur. Böylece cahillerin ariflere, bilmeyenlerin bilenlere, düşünemeyenlerin düşünenlere olan düşmanlıklarını bu ayet bildirmiştir. Ebu Hüreyre hazretleri söylemiştir: "Peygamber SAV den iki ilim öğrendim. Birini halka söyledim, İkincisini söyleseydim boğazım kesilirdi".

Cüneydi Bağdadi bir müridine ." Biz tevhid ilmini içimizde sakladık Sen halka söyledin ve onların fitnelerini uyandırdın. şer niyetleri canlandı" buyurmuştur. Dünyayı seven, velileri inkâr eden münafıklara , hikmetlerden, ilahi sırlardan bir kelime bile söylenmez. Çünkü velilerin hikmetleri ilmi ledündür .Açıklanması hatadır ve gayrimeşrudur.

Âdem Olmanın Yolu

Nasrettin Hocaya sordular: "Efendi adam olmanın yolu nedir ?" Hazret cevap vermiş:" Söyleyen olursa dinlemeli, dinleyen olursa söylemeli "

Seslerin Kaydı

Hz. Davud Aleyhisselam'ın sesinin güzelliği Kuran-ı Kerim ve hadislerle tasdik edilmiş ve medh olunmuştur .Birisi "ses nedeniyle şahsa

kıymet vermeli mi?" diye sorunca karşısındaki zat "Hazret, bu değeri Allah ve Resulullah vermiş. Kuranı kerimle sabittir ki Hazret-i Davud mezamirini okurken , dağlar ağlar, kuşlar ağlarmış. Allah Allah dağların ağlaması nasıl olur, Dağları kuşları ağlatan ses, insanı ne yapsın yahu"

Peygamber efendimiz bir gün Ebu Musa el-Eş'ari'ye " Ya Eba Musa! Allah sana Mezamir-i Al-i Davud'u vermiş" diye iltifat buyurmuşlar.

Nereden bildiniz ya Resulallah?"

"Dün akşam Kuran-ı Kerim okurken, seni dinledim"

"Ya Resulallah , eğer sizin dinlediğinizi bilseydim, başka türlü okurdum.."

20. asrın en güzel sesli hafızlarından Hafız Sami bir mecliste okuyor. Daha birkaç ayet okumuştı ki mecliste bulunan Romanya Baş Müftüsü Salih Efendi dayanamadı ve yanındakinin kulağına şunları söyledi: "Efendi hazretleri bu nasıl ses. Bu ses beni bir anda yaktı kavurdu...Yahu bu adam bu sese bir ömür boyu nasıl dayanmış? Bu ses onu deli etmemiş.."

Sesin atmosferde kaybolmadığı ifade edilir. Hatta Peygamberimiz zamanında fonograf olup da o zamanki okuyuşlar, tarzı telaffuzlar muhafaza edilmiş olsaydı, şimdi ihtilaf olmazdı" diyen birisine üstad demiş ki:" Madem ağızdan çıkan ses gaip olmuyor, fonograf ve radyo bunu ispat etti. Bir gün gelecek, fen terakki edecek; olabilir ki geçmiş zamanlarda söylenen sözler de alınabilecek. Buna şu ayeti kerime delildir.

**Haza Kitabüna Yantıku
Aleyküm Bil-Hakkı İnna Küнна
Nestensihu Ma Küntüm Ta'melun**

(Bu, yüzünüze karşı gerçeği söyleyen kitabımızdır. Çünkü biz yaptıklarınızı kaydediyorduk. Casiye 45/29)

Necip Sultanımız daha çocuk iken, evlerine oturmaya gelen ihtiyarlardan duydukları kelimeler içinde bu husus vardı! Bir gün gelecek, insanlar kollarına taktıkları bir alet ile ölmüş ana babalarının seslerini dinleyecekler. Biz görmeyeceğiz ama bu çocuk görecektir"

**Hafız Saadettin Kaynak'a
Hafız Sami** hakkında sormuşlar. Hazretin cevabı ;"Hafız Sami'ye ait kürsü halen boş duruyor .O günden bugüne kadar, bu kadar okuyucu geldi geçti ancak Hafız Sami'nin kürsüsü hala baş duruyor"

Osmanlı'nın 650 yıllık devrinde, saltanat müddetinde, Kanuni zamanına altın devri derler. böyle bilinir. Fakat herkesin bilmediği gerçek şudur ki , her okuyucunun da bir altın devri vardır , bu devir bazılarında üç, bazılarında beş sene devam eder. Bu o zatın yükseliş devridir, en verimli, en gür devridir. Bu devir Hafız Sami'de çok devam etmiştir. Çünkü hançeresinin yanıklığıyla sesinde de bir kuvvet vardır. Beş saat okusun da ses perdesini kaybetmesin! Beş saat okuyup da kararmayan bir ses nadir görülür; bu ancak Allah vergisidir.

**Hafız Sami'nin
Süleymaniye'deki Mevlit Toplantısı**

Sadettin Kaynak anlatıyor.: "Şimdi size gözümle gördüğüm bir hatırayı aktarıyorum. Aynen böyledir Tarihe geçmelidir bu hadise" dedi ve şunları anlattı..

"Sultan Reşad Han zamanı; hocam dedi ki' Sadettin, bugün Süleymaniye'de Valide Sultan'ın mevlidi varmış. Hafız Sami ile Hafız Kemal okuyacaklarmış kaçırma.. Ben çok isterim, ama gidemem, izdiham olur, ezilirim diye korkarım. Sen muhakkak git. Zaten bu sıralar Hafız Sami için rahatsız filan diyorlar, belki böyle bir mevlidini bir daha dinleyemezsin, kaçırma..'

Cuma günüydü. Günün en erken bir saatinde geldim, kürsünün yanına oturdum.. Çok geçmedi, cami doluverdi. Cuma namazı kılındı. Enderun'(dan on beş kadar hafız gelmişti. İlahi söylediler.. Mevrit Padişah mevlidi, padişahın annesi için okunuyordu.

İlahi bitti Hafız Kemal çıktı. Fevkalade okuyuşla, Süleymaniye'nin kubbelerini çatlatacak şekilde, pesleri, tizleri, meyanlarıyla, ne lazımsa yaptı..."Allah adın zikredelim evvela" bahrini okudu bitirdi.

Tekrar ilahiler söylendi. Kuran-ı Kerim okundu. Hafız Kemal, Mevlid'in ikinci bahri olan "Veladet" bahrine başladı..

"Amine Hatun Muhammed anesi, Ol sadeften doğdu ol dür danesi"

Hepsi çok güzel, fevkalade, hiçbir eksik tarafı yok. Fakat halk bir şey bekliyor. Ben bile Hafız Kemal için gitmedim. Hafız Kemal beğeniliyor, seviliyor.. Seviliyor da insan yanmıyor. Yanmıyorsunuz. Hayran oluyorsunuz, maşallah diyorsunuz. Belki ağlıyorsunuz da.

Yakacak Biri Bekleniyor

Fakat bir yanmak ihtiyacı var. Sizde sizi yakacak birini bekliyorsunuz.. Cemaat ağa düşmüş kuş gibi çırpınıyor, sağa sola bakınıyor. oraya bakar, buraya bakar filen.. Kıyam oldu Resuli Ekrem doğuyor:

Doğdu ol saatte sultanı din / Nura gark oldu semavatı zemin /-sallü ve sellimu teslima/hatta tenalu cenneten ve naima.

dendi oturduk. Kuran'ı Kerim 'e başladı, okunuyor.

Cemaat Ayakta

Kuran-ı Kerim okunurken , Poyraz Kapı'dan beyaz cübbeli sarıklı bir zat girdi.

Girmesiyle bütün cemaat elektrik çarpmış gibi ayağa kalktı. Hayretler içindeyim. seneler geçti o tabloyu, o sahneyi hatırlarken tüylerim ürperiyor..

Onun geldiğini görünce, Hafız Kemal sadakalah ül azim deyip kürsüden indi.

Hafız Sami doğru kürsüye çıktı. Aşağıya eğildi, Enderunlu hafızlara " Segâhtan bir ilahi okuyun ' dedi. Okudular, ilahi bitti.

Aklım Çıkacak Diye Korktum

Hafız Sami Efendi "Seydi-i kainat hazret-i Muhammed Mustafa'ya salavat "dedi.

Yaratılmış cümle oldu şaduman/ gam gidip alem yeniden buldu can / Çağrışuben didiler kim, merhaba deyince camide bir feryat koptu. Aklım çıkacak diye korktum.

Allah, Allah ..Başlar "küt, küt" birbirine vuruyor. Cemaat vecd içinde kendinden geçmiş halde. Yahu deli olacağım sandım.. Böyle işte.. Bütün yaktı kavurdu gitti.

Akşam hocama gittim "Hocam bende hakkınız çok , bu manzarayı bana gösterdiniz, size minnettarım" dedim. Hocam; "Oğlum böyle bir okuyuşu artık göremezsin. Sami rahatsızmış diyorlar, öyle iştiriyorum. Yahu hiçbir şey olmasa insana göz olur, nazar değer..

Sadettin Kaynak şunları söyledi; O devir, şeyhin en iyisini, hocanın en iyisini, şairin en iyisini ve okuyucunun en iyisini yetiştirmiş. Hattatlar ayrı bir alem.

Hafız Sami okurken bana sanki oksijen kaynağı yapıyorsunuz da bir yerimiz yanıyor gibi gelir. Öyle sanırsınız. Bunda ilahi bir hal var. Bu çalışmakla elde edilmez. Allah vergisi."